

Emily St. John Mandel

Marea Liniștii

Traducere din limba engleză de
Mariana Piroteală

Pe cheltuiala părinților / 1912

Edwin St. John Andrew, în vârstă de optsprezece ani, purtând povara numelui celor doi sfinți peste Atlantic pe vaporul cu aburi, cu ochii mijiți, ferindu-i de vântul care suflă pe puntea superioară: se ține de balustradă cu mâinile înmănușate, nerăbdător să zărească un crâmpei de necunoscut, încercând să deslușească ceva — orice! — dincolo de mare și cer, dar nu vede decât nuanțe de cenușiu nemărginit. Se îndreaptă spre o altfel de lume. Se află undeva la jumătatea drumului dintre Anglia și Canada. *Am fost surghiunit*, își spune și știe că face din țânțar armăsar, dar cu toate acestea cuvintele par cumva adevărate.

Printre strămoșii lui Edwin se numără Wilhelm Cuceritorul. Când va muri bunicul lui Edwin, tatăl lui va deveni conte, iar Edwin a studiat deja la două dintre cele mai bune școli din țară. Însă n-a existat niciodată pentru el perspectiva unui viitor prea răsărit în Anglia. Sunt foarte puține profesii pe care le poate îmbrățișa un gentilom și niciuna nu-l interesează pe Edwin. Moșia familiei este menită să-i revină fratelui său mai mare, Gilbert, așa

că el nu va moșteni nimic. (Fratele mijlociu, Niall, este deja în Australia.) Edwin ar mai fi putut rămâne o vreme în Anglia, dar nutrește în taină vederi radicale, care au ieșit la iveală pe nepusă masă în timpul unui dineu, lucru care i-a precipitat soarta.

Într-o străfulgerare de optimism nestăvilit, Edwin trece „fermier“ la rubrica „ocupație“, pe lista de pasageri a vaporului. Mai târziu, într-un moment de contemplație, în timp ce se află pe punte, se gândește că nici măcar n-a atins vreodată o cazma.

În Halifax, își găsește adăpost într-o locuință de lângă port, o pensiune unde reușește să închirieze o odaie pe colț, la etajul întâi, cu vedere spre ocean. În prima dimineață, se trezește și asistă de la fereastră la o scenă minunată, plină de dinamism. Tocmai a sosit un vapor comercial mare, iar el e destul de aproape încât să audă sudălmile vesele ale bărbaților care descarcă butoaie, saci și lăzi. Își petrece mare parte din acea primă zi privind pe fereastră, ca o pisică. Plănuia să pornească imediat spre vest, dar e așa de simplu să zăbovească în Halifax, unde cade pradă unei slăbiciuni a caracterului său, de care a fost conștient toată viața: Edwin e capabil de fapte, dar predispus la lenevie. Îi place să stea la fereastră. Este o forfotă neîntreruptă de oameni și vapoare. Nu vrea să plece, așa că rămâne.

— Ah, încerc să-mi dau seama care va fi următoarea mea mutare, presupun, îi spune proprietăresei, când aceasta îl întreabă discret.

Proprietăreasa e doamna Donnelly. De fel e din Newfoundland. Accentul ei îi produce confuzie. Ar putea

fi din Bristol, dar și din Irlanda, însă uneori aude și ceva scoțian în tonul ei. Camerele sunt curate, iar ea e o bucătăreasă minunată.

Marinarii trec pe sub fereastra lui în valuri de îmbrânceli. Rareori aruncă ochii în sus. Lui îi place să-i privească, dar nu îndrăznește să se apropie de ei. În plus, marinarii se au unii pe alții. Când sunt beți, se cuprind pe după umeri, iar el simte împunsătura invidiei.

(Ar putea pleca și el pe mare? Firește că nu. Respinge imediat ideea. A auzit odată de un om trimis în lume pe cheltuiala familiei¹, care s-a reinventat, devenind marinar, dar Edwin e un om devotat plăcerilor până-n măduva oaselor.)

Îi place să urmărească vapoarele apropiindu-se, navele cu aburi intrând în port, cu punțile încă învăluite într-o aură europeană.

Face plimbări dimineața și, din nou, după-amiaza. Prin port, prin zonele rezidențiale liniștite, prin micile prăvălii umbrite de tende dungate, de pe strada Barrington. Îi place să meargă cu tramvaiul electric până la capătul liniei și apoi să se întoarcă, în timp ce privește trecerea de la casele mici la cele mai mari și la clădirile comerciale din centru. Îi place să cumpere lucruri care nu-i fac trebuință în mod deosebit: o franzelă, câteva cărți poștale, un buchet de flori. Ar putea trăi așa, se surprinde

¹ În perioada Imperiului Britanic, exista obiceiul ca tinerii care pătau numele familiei să fie trimiși, pentru a evita rușinea, în alte țări din Imperiu, precum Canada, unde primeau bani de la familie, pentru a se întreține (*N.t.*).

gândind. Ar putea fi atât de ușor! Fără familie, fără slujbă, doar câteva plăceri simple și așternuturi curate în care să se cuibărească la sfârșitul zilei, pe banii primiți în mod regulat de acasă. O viață de singurătate ar putea fi un lucru foarte plăcut.

La fiecare câteva zile, își cumpără flori, pe care le așază pe măsuța lui de toaletă, într-o vază ieftină. Petrece mult timp privindu-le. Și-ar dori să fie artist, să le deseneze și astfel să le vadă mai limpede.

Ar putea învăța oare să deseneze? Are timp și bani. E o idee la fel de bună ca oricare alta. Se interesează la doamna Donnelly, care la rândul ei se interesează la o prietenă, iar după puțin timp, Edwin stă în salonul unei femei care a făcut o școală de pictură. Petrece acolo ceasuri liniștite, în care schițează flori și vase, învață elementele de bază ale umbrei și proporției. Femeia se numește Laetitia Russell. Poartă verighetă, dar nu este clar unde se află soțul ei. Locuiește într-o căsuță de lemn îngrijită, cu trei copii și o soră văduvă, o însoțitoare discretă, care tricotează la nesfârșit fulare într-un colț al încăperii, așa că tot restul vieții lui, Edwin va asocia desenul cu țacănitul andrelor.

Edwin locuiește la pensiune de șase luni, când sosește Reginald. Reginald, își dă el seama imediat, nu are o predispoziție către lenevie. Reginald are de gând să pornească imediat către vest. Are cu doi ani mai mult decât Edwin, au fost colegi la Eton, este cel de-al treilea fiu al unui viconte și are ochi frumoși, de un albastru-cenușiu închis. Asemenea lui Edwin, are în plan

să-și facă o situație ca gentilom fermier, dar, spre deosebire de Edwin, el chiar a făcut pași concreți în direcția asta, schimbând scrisori cu un om care dorește să vândă o fermă în Saskatchewan.

— Șase luni, repetă Reginald la micul-dejun, nevaindu-i să-și creadă urechilor.

Preț de o clipă, încetează să-și mai întindă gem pe pâinea prăjită, nesigur, pare-se, dacă a auzit bine.

— Șase luni? Șase luni aici.

— Da, spune Edwin, ca și cum n-ar fi cine știe ce. Șase luni foarte agreabile, aș adăuga eu.

Încearcă să-i prindă privirea doamnei Donnelly, dar ea pare foarte concentrată la ceaiul pe care-l toarnă. Femeia îl consideră puțin trăsniț, Edwin își dă seama de asta.

— Interesant.

Reginald își întinde gem pe pâinea prăjită.

— Presupun că nu speri să fii chemat acasă, nu-i așa? Agățat de malul Atlanticului, cât mai aproape posibil de rege și de țară?

Aceste cuvinte îl îndurerează puțin, așa că, atunci când Reginald pleacă în grabă spre vest în săptămâna următoare, Edwin acceptă invitația de a-l însoți. Acțiunea produce plăcere, hotărăște el în vreme ce trenul părăsește orașul. Și-au rezervat bilete la clasa întâi, într-un tren minunat, care are la bord oficiu poștal și frizerie, unde Edwin îi scrie o carte poștală lui Gilbert și se bucură de un bărbierit, cu aplicarea unui prosop fierbinte pe gât, și de un tuns, în timp ce privește pădurile, lacurile și orașelele perindându-se pe la ferestre. Când trenul oprește în Ottawa, el nu coboară, rămâne în cabină și schițează contururile gării.

* * *

Pădurile, lacurile și orașele dispar, lăsând locul câmpiilor. Preriile sunt la început interesante, apoi plicticoase, după care devin neliniștitoare. Sunt prea numeroase, asta e problema. Proporția e greșită. Trenul se târâște ca un miriapod prin iarba nesfârșită. Edwin vede de la un capăt al orizontului la celălalt. Se simte cumplit de vulnerabil.

— Asta da viață! spune Reginald când ajung în cele din urmă la intrarea în noua lui fermă.

Proprietatea se află la câțiva kilometri de Prince Albert. E o mare întindere de noroi. Reginald a cumpărat-o fără s-o fi văzut înainte, de la un englez deznădăjduit, trecut de douăzeci și cinci de ani — încă unul trimis în exil pe cheltuiala familiei, bănuiește Edwin —, care a eșuat lamentabil și se întoarce în est, să preia un post de funcționar în Ottawa. Reginald are mare grijă să nu se gândească la acest om, iar Edwin își dă seama de lucrul ăsta.

Ar putea fi o casă bântuită de nereușite? În clipa în care Edwin trece pragul fermei, se simte imediat stânjenit, așa că zăbovește pe veranda din față. E o casă bine construită — fostul proprietar fusese cândva om cu stare —, dar tristă într-un fel pe care Edwin nu-l poate explica pe deplin.

— E... mult cer aici, nu-i așa? îndrăznește Edwin să spună.

Și mult noroi. O cantitate cu adevărat uluitoare de noroi. Strălucește în lumina soarelui, cât vezi cu ochii.

— Doar spații întinse și aer curat, răspunde Reginald, privind spre orizontul cumplit de lipsit de elemente distinctive.

Edwin mai vede o fermă, undeva departe, încețoșată din pricina distanței. Cerul e de un albastru furios. În seara aceea, mănâncă ouă cu unt — singurul lucru pe care știe să-l gătească Reginald — și șuncă. Reginald pare abătut.

— Mă gândesc că e mult de muncă la fermă, nu crezi? spune după un timp. Te epuizează fizic.

— Presupun că așa e.

Când Edwin se imagina pe sine în lumea nouă, se vedea mereu la ferma lui — peisajul înverzit al... în fine, al unei recolte nespecificate, îngrijite, dar întinse — însă, la drept vorbind, nu s-a gândit niciodată prea mult la ce ar putea presupune munca la fermă. Să aibă grijă de cai, se gândește el. Nișel grădinărit. Aratul câmpurilor. Și mai ce? Ce faci cu câmpurile, de fapt, după ce le-ai arat? De ce le ari?

Se simte ca și cum ar șovăi pe marginea unei prăpăstii.

— Reginald, vechiul meu prieten, spune el, găsim și noi ceva de băut pe-aici?

— *Recoltezi*, își spune Edwin la al treilea pahar. Țsta e cuvântul. Sapi câmpurile, plantezi diferite lucruri pe ele, apoi recoltezi.

Soarbe încet din băutură.

— Ce recoltezi?

Reginald are o dispoziție agreabilă când e beat, de parcă nimic n-ar putea să-l jignească, niciodată. Până

acum a stat sprijinit pe speteza scaunului, zâmbind fără niciun motiv.

— Păi, asta-i tot, nu? răspunde Edwin și-și mai toarnă un pahar.

După o lună de tras la măsea, Edwin îl lasă pe Reginald la noua lui fermă și pleacă mai departe spre vest, să-l întâlnească pe fostul coleg de școală al fratelui său Niall, Thomas, care a sosit pe continent de la New York și a pornit-o imediat și degrabă spre vest. Călătoria cu trenul prin Munții Stâncoși îi taie răsuflarea. Se lipește cu fruntea de fereastră, ca un copil, și cască ochii fără fereală. Frumusețea este copleșitoare. Poate a mers puțin cam departe cu băutura în Saskatchewan. Va fi un om mai bun în Columbia Britanică, decide el. Lumina soarelui îi supără ochii.

După toată această splendoare sălbatică, sosirea în Victoria îi produce un șoc ciudat, cu străzile ei îmblânzite și drăguțe. Sunt englezi la tot pasul; coboară din tren și îl împresoară accentele de acasă. Ar putea sta aici o vreme, se gândește.

Edwin îl găsește pe Thomas într-un hotel mic și îngrijit din centrul orașului, unde tânărul și-a luat cea mai

bună cameră, și comandă ceai cu *scones*¹ în restaurantul de la parter. Nu s-au mai văzut de trei sau patru ani, dar Thomas s-a schimbat foarte puțin. Are același ten rozaliu ca în copilărie, lăsând veșnica impresie că tocmai a ieșit de pe terenul de rugby. Acum încearcă să intre în comunitatea oamenilor de afaceri din Victoria, dar nu spune prea clar cu ce fel de afacere vrea să se ocupe.

— Și ce face fratele tău? întrebă Thomas, schimbând subiectul.

Se referă la Niall.

— Încearcă s-o scoată la capăt în Australia, spune Edwin. Pare destul de mulțumit, judecând după scrisorile lui.

— Ei bine, e mai mult decât putem spune cei mai mulți dintre noi, remarcă Thomas. Mulțumirea nu e puțin lucru. Și ce face acolo?

— Își bea banii primiți de acasă, îmi imaginez, spune Edwin, lucru lipsit de eleganță, dar în același timp, probabil, adevărat.

Stau la o masă de lângă fereastră, iar privirea îi tot rătăcește către stradă, către vitrinele magazinelor și — vizibilă în depărtare — către sălbăticia de nepătruns, cu arborii întunecați și semeți, îngrămădiți la marginea câmpului său vizual. Ideea că sălbăticia îi aparține Marii Britanii are ceva ridicol, dar el își alungă repede acest gând, pentru că-i amintește de ultimul dineu din Anglia.

¹ Produs de patiserie britanic la origine, consumat adesea la ceai, cu unt și gem (N.t.).

Ultimul dineu a debutat destul de bine, dar necazul a început când discuția a cotit-o, ca întotdeauna, negreșit, către inimaginabila splendoare a conducerii britanice în India. Părinții lui Edwin se născuseră în India, erau odraslele acestei conduceri, copii englezi crescuți de doici indiene — „Dacă mai aud o vorbă despre nenorocita aia de *ayah* a ei...” mormăise odată Gilbert, fratele lui Edwin, dar nu-și dusese gândul până la capăt — și care în copilărie avuseseră parte de povești despre o Mare Britanie nevăzută care, nu putea să nu bănuiască Edwin, fusese puțin dezamăgitoare când o văzuseră prima oară, pe la vârsta de douăzeci de ani. („Mai multă ploaie decât mă așteptasem“ era tot ce avea să spună tatăl lui Edwin pe marginea acestui subiect.)

Mai era o familie prezentă la acest ultim dineu, familia Barrett, cu un trecut asemănător: John Barrett fusese comandant în Marina Regală, iar Clara, soția lui, își petrecuse primii ani din viață în India. Erau însoțiți de fiul lor cel mare, Andrew. Soții Barrett știau că India britanică era o digresiune inevitabilă în orice seară petrecută cu mama lui Edwin și, fiind vechi prieteni, înțelegeau că,